

IPA program Evropske unije za Bosnu i Hercegovinu

RAZVOJNA AGENCIJA UNSKO-SANSKOG KANTONA



Ovaj projekt finansira
Evropska unija



Projekt implementira
Razvojna agencija USK

UVODNA RIJEČ DIREKTORA

Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona (RA USK) je osnovana s ciljem pridonosa privrednom rastu i razvoju Unsko-sanskog kantona (USK), sukladno načelima održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će omogućavati jačanje konkurentnosti i realizaciju vlastitih razvojnih potencijala, te u cilju osiguranja podrške slabije razvijenim područjima za povećanje i optimalno korištenje vlastitog razvojnog potencijala.

Sve razvojne agencije, pa tako i RA USK su zadužene za pokretanje inovacija, transfer znanja i kreiranje naprednih rješenja, koja će doprinijeti brzem ekonomskom razvoju i podići kvalitet života.

Vlada USK-a je definirala i uspostavila pravni i regulativni okvir RA USK-a, što je stvorilo preduvjete za suradnju i rad sa najznačajnijim razvojnim akterima u zemlji, kako međunarodnim, prije svega EU, tako i domaćim. Suradnja sa EU u okviru projekata¹ koje realizira RA USK-a, a financira EU, je posebno značajna, ne samo zbog činjenice da je time osigurana značajna finansijska podrška iz IPA instrumenta, već i zbog činjenice da su razvijene zemlje Evrope prepoznale značaj i ulogu razvojnih agencija u procesu upravljanja regionalnim razvojem, odnosno razvoju poslovnog okruženja, podizanju konkurentnosti lokalnih privreda, privlačenju investitora i svim drugim segmentima lokalnog i regionalnog ekonomskog razvoja.

RA USK je prva kantonalna institucija u USK-u koja je direktni potpisnik ugovora sa EU koji se financira iz IPA fondova i predstavlja ključnu tačku u USK za privlačenje EU i drugih razvojnih fondova. To ne znači da RA USK samo kreira i implementira projekte, već putem transfera znanja omogućuje izgradnju kapaciteta na kantonalnoj i lokalnoj razini.



Direktor Razvojne agencija Unsko-sanskog kantona

Haris Komić

¹ Projekti financirani od EU-a: Razvoj kapaciteta RA USK i podrška ekonomskom razvoju sjeverozapadnoj BiH, broj ugovora 2012/298-101 u okviru kojeg je ova brošura pripremljena i printana; Razvoj inovacija i privlačenje investicija u Unsko-sanskom kantonu - BINOVA, broj ugovora 2013/336-857; Održivo upravljanje turizmom jadranske baštine, „HERA“, broj ugovora 1* STR/0008

SADRŽAJ

1. O NAMA	3
1.1. MISIJA	3
1.2. VIZIJA	3
2. DRUGI O NAMA	4
3. UPRAVLJAČKA I ORGANIZACIONA STRUKTURA	5
3.1. ODJEL ZA STRATEŠKO PLANIRANJE, PRIPREMU I IMPLEMENTACIJU PROJEKATA	6
3.2. ODJEL ZA PODRŠKU PODUZETNIŠTVU	6
3.3. ODJEL ZA ENERGETSKU UČINKOVITOST	7
3.4. ODJEL ZA ADMINISTRACIJU I FINACIJE	7
3.5. PROMOCIJA I EU INTEGRACIJE	7
4. AKTIVNOSTI RA USK	7
4.1. UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM	7
4.1.1. IDENTIFIKACIJA NOVIH RAZVOJNIH PRILIKA	8
4.1.2. RAZVOJ APSORPCIONIH KAPACITETA USK	8
4.1.3. EDUKACIJE	8
4.1.4. PODIZANJE KONKURENTNOSTI USK I KVALITETA ŽIVOTA	9
4.2. STVARANJE BOLJEG POSLOVNOG OKRUŽENJA I PODRŠKA MSP	9
4.2.1. STVARANJE BOLJEG POSLOVNOG OKRUŽENJA	9
4.2.1.1. PRIVLAČENJE INVESTICIJA I PODRŠKA INVESTITORIMA	10
4.2.1.2. TERITORIJALNI MARKETING, PROMOCIJA PODUZETNIŠTVA I POSLOVNO POVEZIVANJE	10
4.2.2. PROGRAMI PODRŠKE MSP-U	11
4.2.2.1. POTICANJE NOVOG ZAPOŠLJAVANJA	12
4.2.2.2. PODRŠKA PODUZETNICIMA POČETNICIMA I PODIZANJE KONKURENTNOSTI MSP SEKTORA U USK	13
4.2.2.3. PODRŠKA U PRISTUPU KAPITALU	13
4.2.2.4. RAZVOJ POSLOVNE INFRASTRUKTURE	14
5. ZAKLJUČAK	15
6. POPIS SKRAĆENICA	15
7. KONTAKT	16

1. O NAMA

RA USK je osnovana Odlukom o osnivanju Javne ustanove RA USK, koja je donesena na 18. sjednici Skupštine USK održanoj dana 19.01.2012. godine, te Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o osnivanju Javne ustanove RA USK, koja je donesena na 21. sjednici održanoj 28.03.2012. godine.

Vlada Unsko-sanskog kantona je svjesna činjenice da u USK, za razliku od drugih regija u BiH, nisu uspostavljeni kapaciteti regionalnog razvoja, što je ostavilo posljedice na privredni i regionalni razvoj ovog područja. Stoga je donošenjem Odluke o osnivanju JU RA USK iskazana odlučnost i upućen signal svim akterima razvoja u regiji, a posebno prema međunarodnoj zajednici i DEU u BiH koja predstavlja strateškog partnera i inicijatora procesa regionalnog razvoja u BiH.



RAUSK je regionalna razvojna agencija koja djeluje u sjeverozapadnom dijelu BiH, koji obuhvata prvenstveno osam općina na području USK (Bihać, Bosanska Krupa, Bosanski Petrovac, Bužim, Cazin, Ključ, Sanski Most i Velika Kladuša) i tri općine iz Kantona 10 (Drvar, Bosansko Grahovo i Glamoč).

1.1. MISIJA

Djelovanje kao poveznica javnog, privatnog i civilnog sektora u izgradnji i provedbi razvojnih projekata, koji imaju za cilj podizanje ekonomskog standarda na području USK, putem upravljanja u procesu implementacije strateškog plana uz aktivno privlačenje EU i drugih sredstava.

1.2. VIZIJA

Kreiranje savremenog regionalnog centra za razvoj koji će implementacijom interdisciplinarnih znanja i primjenom ključnih sposobnosti poticati lokalni i regionalni ekonomski razvoj.

2. DRUGI O NAMA

Načelnik Općine Bosanska Krupa, Armin Halitović:

Razvojna agencija USK zaista treba biti institucija koja utjelovljuje svoju misiju u potpunosti, a to je djelovanje kao poveznica javnog, privatnog i civilnog sektora u izgradnji i provedbi razvojnih projekata koji imaju za cilj podizanje ekonomskog standarda na području USK, putem upravljanja u procesu implementacije strateškog plana uz aktivno privlačenje EU i drugih sredstava. Kao takva institucija, RA USK treba biti podržana od svih općinskih i kantonalnih institucija na području USK, jer je to svim akterima lokalnog i regionalnog ekonomskog razvoja u interesu.



Izvršni direktor Remus Innovation d.o.o.

Sanski Most, Edin Muslić juli 2013:

„Remus Sebring holding AG iz Austrije, svjetski lider u proizvodnji sportskih auspuha i izduvnih sistema donio je odluku o pokretanju proizvodnje u BiH, tačnije u Sanskom Mostu. Projekt je podrazumijevao investiciju od 5,3 miliona EUR i mogućnost zapošljavanja 300 radnika. Svega tri mjeseca nakon osnivanja, fabrika je već imala prve isporuke proizvoda. Od tada pa do danas fabrika bilježi stalni intenzivni rast u svim parametrima poslovanja. Velika je zabluda da BiH nije povoljno poslovno okruženje. Naprotiv, naš primjer svjedoči, da ukoliko se radi o ozbiljnom investitoru koji ima ozbiljne namjere i razumije održivost biznisa, kao što je to u našem slučaju, investitor može pronaći i očekivati podršku i lokalne i kantonalne administracije, koja nije izostala u našem slučaju.“



Polaznica treninga za pokretanje vlastitog biznisa i učesnica u Programu potpore poduzetnicima početnicima Alma Hadžić:

„Nikada ranije nisam imala priliku da praktično naučim šta je to potrebno za pokretanje vlastitog biznisa. U USK do sada nije postojao nikakav program koji bi obuhvatio sve faze pokretanja biznisa, kao i detaljno ispitivanje isplativosti poslovne ideje. Sada sam dobila jasnu sliku o svim pojedinostima koje su me interesovale. Odlučila sam da pokrenem svoj vlastiti biznis, te odlučno krenem u proizvodnju jagoda koje ću plasirati na inostrano tržište. Otkako sam odlučila da se posvetim ovom biznisu naišla sam na mnogo mogućnosti i pomoći od strane Razvojne agencije USK.“

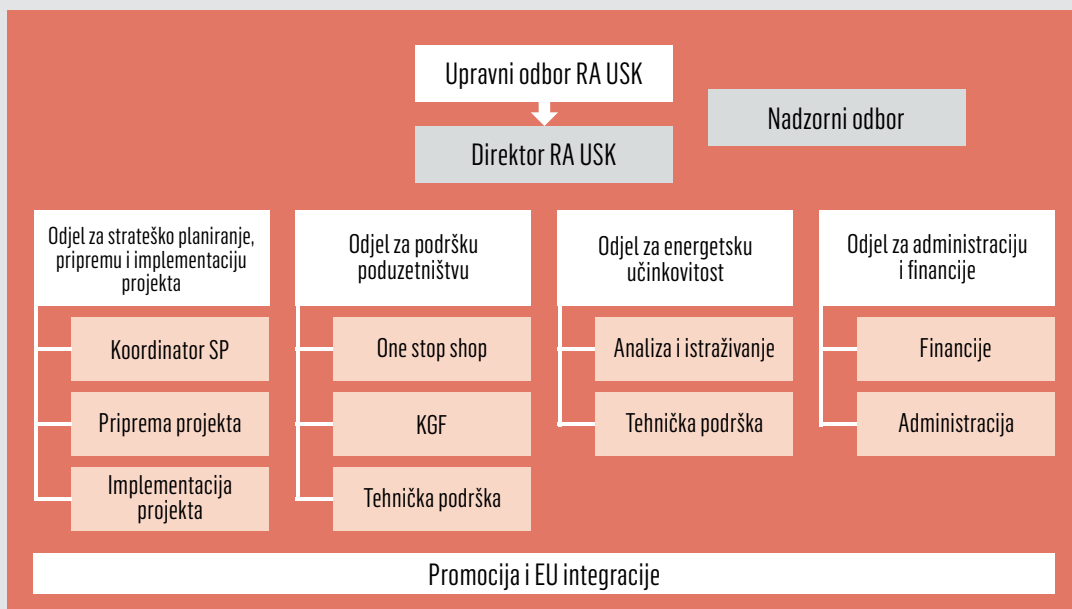


3. UPRAVLJAČKA I ORGANIZACIONA STRUKTURA

Organizacione strukture u razvojnim agencijama su veoma dinamične i izložene čestim promjenama, koje su uzrokovane eksternim i internim kretanjima, a naročito brojem i obimom projekata koje agencije pripremaju i/ili implementiraju. Organizacionu strukturu RA USK čine 4 odjela i 3 organizacione jedinice i to:

1. Odjel za strateško planiranje, pripremu i implementaciju projekata
2. Odjel za podršku poduzetništvu
 - Organizaciona jedinica: One stop shop
 - Organizaciona jedinica: KGF
3. Odjel za energetska učinkovitost
4. Odjel za administraciju i financije
 - Organizaciona jedinica za promociju i EU integracije će biti intersektorska, a u njeno funkcioniranje će biti uključeni svi sektori RA USK.

Schema 1. Upravljačka i organizaciona struktura RA USK



3.1. ODJEL ZA STRATEŠKO PLANIRANJE PRIPREMU I IMPLEMENTACIJU PROJEKATA

U okviru Odjela za strateško planiranje, pripremu i implementaciju projekata se vrši ključni zadatak u procesu izrade i implementacije strateškog plana razvoja USK 2014-2020. Naime, identificira se i inicira uključivanje svih aktera razvoja, kako u proces planiranja i pripreme razvojnih projekata, tako i u proces implementacije istih. U okviru ovog odjela se pruža tehnička pomoć u procesu pripreme projekata i implementacije projekata, čime će se jačati institucionalni kapaciteti u oblasti upravljanja projektnim ciklusom. Odjel vrši edukacije na temu EU fondovi i PCM. Trenutno je uposlena jedna osoba u ovom Odjelu.

3.2. ODJEL ZA PODRŠKU PODUZETNIŠTVU

Odjel za podršku poduzetništvu radi na kreiranju adekvatnog sistema podrške privrednicima koji ima za cilj podizanje konkurentnosti privrede u USK. To podrazumijeva kreiranje mjera i instrumenata podrške privrednicima u USK, upravljanje instrumentima i učestvovanje u provođenju mjera, monitoring i evaluaciju implementiranih mjera i tehničku asistenciju privrednicima u USK. Tehnička asistencija privatnom sektoru u USK se sastoji od niza aktivnosti poput podrške uspostavljanju/razvoju klastera, podrške pri poslovnom povezivanju, transferu znanja, informiranju o dobrim praksama, povoljnim kreditnim linijama, poslovnim događajima i sl. U okviru ovog Odjela se prikupljaju i obrađuju podaci na osnovu kojih je moguće kreirati specifične instrumente i mjere podrške privredi. Zadatak odjela je da upozna sve relevantne donosiocel odluka sa aktuelnim ekonomskim trendovima, mogućim rješenjima, praksama u EU i nama bliskim zemljama, implementacija kreiranih instrumenata i upravljanje instrumentima. Odjel je također zadužen za proces monitoringa i evaluacije provedenih mjera. Trenutno su zaposlene dvije osobe u ovom odjelu.



3.3. ODJEL ZA ENERGETSKU UČINKOVITOST

Odjel za energetska učinkovitost priprema i predlaže politike, programe i projekte u oblasti energetske učinkovitost, te prati aktivnosti za efikasnije korištenje energije. Predlaže i prati ekonomske instrumente za poticanje energetske učinkovitosti, kako bi se institucije, ali i privatni sektor što prije mogli uključiti u projekte energetske efikasnosti, koje mogu sufinancirati međunarodni i drugi donatori, kao što je, prije svega, EU putem dostupnih programa pomoći BiH, te drugi potencijalni partneri. Trenutno nema zaposlenih osoba, a zapošljavanje 2 osobe u ovom odjelu će tek biti provedeno.

3.4. ODJEL ZA ADMINISTRACIJU I FINANSIJE

Odjel za administraciju i finansije je zadužen za sve administrativno-finansijske poslove RA USK i zapošljava dvije osobe. Odjel za administracije i finansije, pruža podršku ostalim odjelima unutar RA USK u procesu kreiranja i implementacije razvojnih projekata.

3.5. PROMOCIJA I EU INTEGRACIJE

Organizaciona jedinica za promociju i EU integracije je intersektorska, a u njeno funkcioniranje su uključeni svi sektori RA USK.

4. AKTIVNOSTI RA USK

Sve aktivnosti RA USK se vrše na temelju provedenih analiza, identificiranih ciljeva, te u koordinaciji sa nadležnim ministarstvima, te sa EU u okviru projekata koje EU financira i srodnih inicijativa, kao i drugim međunarodnim i domaćim partnerima. Pored toga, RA USK provodi dio aktivnosti sa drugim organizacijama i institucijama u regiji. Glavne aktivnosti RA USK se mogu podijeliti na aktivnosti upravljanja regionalnim razvojem i aktivnosti u oblasti stvaranja boljeg poslovnog okruženja i pružanje podrške MSP sektoru.

4.1. UPRAVLJANJE REGIONALNIM RAZVOJEM

Osnova upravljanja regionalnim razvojem je strateški plan razvoja USK. Proces izrade strateškog plana razvoja se odvija na principu participiranja svih ključnih sudionika razvoja u USK, što zahtjeva uspostavljanje i obavljanje složene funkcije koordiniranja ovog procesa. Nakon kreiranja dokumenta proces koordiniranja će prerasti u koordiniranje implementacije Strategije razvoja USK 2014-2020, uključujući proces monitoringa i evaluacije provedenih projekata. Proces implementacije strateškog plana razvoja će ovisiti od sposobnosti nadležnih institucija da provode i implementiraju projekte u skladu sa važećim standardima.

4.1.1. IDENTIFIKACIJA NOVIH RAZVOJNIH PRILIKA

Regionalni razvoj je jedna od najvažnijih smjernica EU-a, koja čak trećinu svoga budžeta izdvaja za razvoj slabije razvijenih regija, kroz tzv. kohezijsku politiku EU-a. Strateški razvojni plan USK 2014-2020 je osnova za privlačenje dostupnih sredstava, kako domaćih tako i međunarodnih, prije svega EU-e u okviru dostupnih IPA programa, te mnogih drugih. Poznato je da bez razvojne strategije, institucije u našoj zemlji neće moći realizirati kapitalne projekte uz pomoć EU-a i drugih potencijalnih međunarodnih izvora grant i kreditnih sredstava. Međutim, da bi se aktivnije djelovalo na privlačenje EU sredstava u USK potrebno je razviti administrativnu sposobnost i apsorpcione kapacitete institucija na području USK.



Veliki dio aktivnosti RA USK je usmjeren prema pozivima koje otvara DEU u BiH i drugim izvorima finansijskih sredstava. Prema tome, RA USK samostalno i/ili u suradnji sa nadležnim institucijama sačinjava projektne prijedloge i implementira razvojne projekte. Učešće RA USK je posebno važno u projektima koji ili imaju složenu finansijsku strukturu ili su općinskog ili kantonalnog karaktera. Za potrebe učinkovitog rada, RA USK je započela proces nabavke IT alata „Platforma za upravljanje regionalnim razvojem“.

4.1.2. RAZVOJ APSORPCIONIH KAPACITETA USK



Razvoj apsorpcionih kapaciteta ključnih aktera razvoja u USK je ključan za privlačenje EU i drugih razvojnih sredstava. Apсорpcioni kapacitete su sposobnosti institucija da sačine projektne prijedloge u skladu sa prioritetima, uz prethodnu izradu strateških dokumenata i da upravljaju implementacijom projekata. U USK-u je potrebno povećati apсорpcione kapacitete za korištenje EU, kao i drugih razvojnih fondova sa ciljem boljeg i efikasnijeg privlačenja dostupnih sredstava iz dostupnih fondova.

RA USK ima zadatak da identificira i inicira uključivanje svih aktera razvoja, kako u proces planiranja i pripreme razvojnih projekata, tako i u proces implementacije istih. Uspješno provođenje ovog zadatka je uvjetovano poštivanjem partnerskih principa sa ključnim akterima razvoja USK.

4.1.3. EDUKACIJE

Proces jačanja institucionalnih kapaciteta u oblasti upravljanja projektom ciklusom se odvija putem edukacija, tehničke pomoći u procesu pripreme projekata, kao i tehničke pomoći u procesu implementacije projekata.

U suradnji sa nadležnim institucijama, RA USK je identificirala učesnike edukacija, te je provela edukacije na temu EU fondovi i PCM (Upravljanje projektom)



ciklusom). Edukacija se održavala prema modulima koji su prilagođeni prosječnom početnom znanju svih polaznika. U prvoj godini postojanja RA USK, 45 predstavnika javnih institucija u USK je educirano na temu projekt ciklus menadžment i kreirano je 15 razvojnih projekata. Nakon edukacija, RA USK će obezbjediti tehničku asistenciju u procesu pripreme projektnih prijedloga u skladu sa EU standardima.



4.1.4. PODIZANJE KONKURENTNOSTI USK I KVALITETA ŽIVOTA

Pripremanjem projektnih prijedloga u skladu sa EU standardima, uz tehničku asistenciju koju pruža RA USK, osigurava se da institucije USK imaju spremne projektne prijedloge sa kojima se može aplicirati prema EU i drugim fondovima. Privlačenje sredstava iz raspoloživih izvora zasigurno dovodi do povećanja kvaliteta života građana USK i do podizanja razine svijesti o značaju procesa EU integracija, a RA USK upravo ima za cilj ubrzanje procesa lokalnog i regionalnog razvoja, te podizanje kvaliteta života u USK.

4.2. STVARANJE BOLJEG POSLOVNOG OKRUŽENJA I PODRŠKA MSP-U

Druga značajnija grupa aktivnosti RA USK su poslovi vezani za stvaranje boljeg poslovnog okruženja i pružanje podrške MSP sektoru. Trenutni ekonomski pokazatelji u USK govore o daljem padu broja zaposlenih, posebno u padu zaposlenih u realnom sektoru, a evidentan je pad industrijske proizvodnje i pad investicija. Privreda USK djeluje u ambijentu koji joj u mnogome ugrožava konkurentnost. Sa druge strane, USK ima atraktivan geografski položaj, koji je posebno došao do izražaja ulaskom Hrvatske u EU.

4.2.1. STVARANJE BOLJEG POSLOVNOG OKRUŽENJA

Stvaranje boljeg poslovnog okruženja mora biti proces u kojem učestvuju svi ključni akteri razvoja. Stvaranje povoljnog investiciono-poslovnog ambijenta je stalan izazov, ali i cilj kojem teži RA USK. U tom pravcu, RA USK u suradnji sa relevantnim institucijama, djeluje specifičnim projektima na stvaranje boljeg poslovnog okruženja u USK. Cilj ovih projekata je da se kreira efikasniji servis za poduzetnike, da se pojednostave administrativne procedure, da se pojedine i skrate rokovi za



provođenje postupaka. RA USK je implementacijom jednog takvog projekta izradila elektronski registar sa obrascima za provođenje svih administrativnih postupaka u USK.

U okviru procesa stvaranja boljeg poslovnog okruženja, RA USK je kreirala funkciju asistencije privatnom sektoru, koja se sastoji od niza aktivnosti poput podrške u procesu izrade investicijskih planova, poslovnog povezivanja, informiranja o dobrim praksama, informiranja o povoljnim kreditnim linijama, informiranja o poslovnim događajima u regiji, postinvesticione podrške investitorima i sl. Ovakva stručna pomoć i sistem kvalitetnog i pravovremenog informiranja poduzetnika će približiti institucije USK privatnom sektoru i kreirati bolje poslovno okruženje.

4.2.1.1. PRIVLAČENJE INVESTICIJA I PODRŠKA INVESTITORIMA

Kapaciteti RA USK su stavljeni na raspolaganje svim potencijalnim investitorima u procesu njihovog ulaska i započinjanja poslovanja u USK. Shodno tome, RA USK je pokrenula proces izrade projekta „One Stop Shop USK“, koji podrazumijeva uspostavljanje adekvatnog sistema komunikacije i servisiranja potencijalnih investitora u USK. Cilj projekta je podizanje konkurentnosti USK putem uspostave efikasnog servisa potencijalnim investitorima i stvaranja klime koja će stimulirati potencijalne investitore da svoje investicije pokrenu u USK. Ovaj instrument kreira Vlada USK u suradnji sa općinama i ostalim ključnim učesnicima, koji sudjeluju u procesu ulaska investitora u USK, a nosilac implementacije je RA USK.

RA USK ima ulogu ključnog partnera u provođenju programa postinvesticione podrške u USK. Program je namijenjen stranim investitorima sa ciljem da se osiguraju adekvatni uslovi njihovog poslovanja u BiH. RA USK vrši analizu uvjeta rada stranih investitora u USK, kako bi se obezbijedile adekvatne usluge i rješenja za daljnji rad i širenje stranih kompanija na našem prostoru. Održavanje odnosa sa postojećim investitorima i pružanje podrške za osiguranje rasta i razvoja njihovih kompanija je u središtu svih aktivnosti postinvesticione podrške. Na ovaj način RA USK doprinosi stvaranju našeg proizvoda–povoljnog okruženja za investicije, čime možemo postići željeni cilj, pronaći kupca/investitora koji će investirati u USK.

4.2.1.2. TERITORIJALNI MARKETING, PROMOCIJA PODUZETNIŠTVA I POSLOVNO POVEZIVANJE

Teritorijalni marketing se poduzima sa ciljem pronalaženja potencijalnih investitora i stimuliranja poslovnih akcija prema specifičnim područjima, koja trebaju ekonomske intervencije. Shodno

tome, RA USK vrši kontinuiranu promociju, kako USK, tako i EU vrijednosti za koje smo se kao društvo opredjelili i kojima težimo. Promocija regije, teritorijalni marketing, promocija poduzetništva, poslovno povezivanje, biznis inovacije, transfer pozitivnih praksi i sl. su aktivnosti koje se provode kontinuirano sa ciljem prezentiranja svih informacija o mikrolokaciji biznisa i stvaranja boljeg investiciono-poslovnog okruženja.

Jačanje poduzetništva je prepoznato kao preduvjet za razvoj biznisa. Stoga, RA USK promovira poduzetništvo tako što potiče razvoj poduzetničke kulture, posebno među mladim ljudima. U tom smislu, RA USK je organizira obuke za pokretanje vlastitog biznisa, obuke izrade biznis plana, analizira isplativost pokretanja poslovnih ideja i daje stručne preporuke pri pokretanju vlastitog biznisa.

RA USK identificira partnere u procesu razvoja na ciljanom području. Svi identificirani partneri su kontaktirani i obavješteni o planovima i mogućnostima suradnje sa RA USK. Ovim će se stvoriti bolji apsorpcioni kapaciteti u USK i bolje pretpostavke za apliciranje na EU fondove. RA USK je uspostavila komunikaciju sa ključnim aktera lokalnog i regionalnog razvoja BiH i USK, te sa međunarodnim institucijama i organizacijama, što joj omogućava da kvalitetnije promovira USK i regiju putem široke mreže organizacija i institucija sa kojima je uspostavljena suradnja.

RA USK kontinuirano informira privatni i javni sektor o pozitivnim praksama i prilikama za učešće u raznim programima i projektima. Na taj način se poslovno povezuju lokalni poduzetnici sa potencijalnim novim tržištima.



4.2.2. PROGRAMI PODRŠKE MSP-U

Brojni su faktori koji utiču na poslovni uspjeh, a među najvažnije spadaju sposobnost i znanje poduzetnika. Jednako su važni i iskustvo, posvećenost poslu, ali i spremnost na prihvatanje rizika i neizvjesnosti. Efikasna podrška je od izuzetnog značaja za uspjeh MSP-a. Imajući ovo u vidu, RA USK je pokrenula proces i kontinuirano u saradnji sa ključnim akterima izrađuje programe za podršku MSP-u. Cilj programa i projekata podrške MSP-u je podizanje konkurentnosti MSP-a, razvijanje poduzetničke kulture i duha, te podizanje razine svijesti o poduzetništvu, posebno među mladim ljudima, kao i pružanje systemske podrške MSP sektoru, koja je do sada nedostajala poduzetnicima u USK. Do sada, RA USK je dala značajan doprinos u organizaciji sistematske podrške MSP-u u USK, kroz sudjelovanje u izradi poticajnih programa Vlade USK, a određene

programe podrške provodi RA USK. To podrazumijeva pripremu i implementaciju niza aktivnosti kao što su kreiranje mjera i instrumenata podrške privrednicima u USK, upravljanje instrumentima i učestvovanje u provođenju mjera podrške privrednicima USK, monitoring i evaluaciju implementiranih mjera i tehničku asistenciju privrednicima u USK. Pored toga, pokrenut je određen broj projekata koji se provode uz podršku različitih međunarodnih razvojnih programa.

Kako bi se kreirali što efikasniji programi podrške MSP-u, RA USK je u stalnom kontaktu sa poduzetnicima. Podrška kroz ovakav vid komunikacije se usmjerava na informisanje privatnog sektora o programima podrške koji se nude u USK, tehničku asistenciju pri javljanju na javne pozive za programe podrške poduzetništvu, informacije o radu na unapređenju klastera drvne i metalne industrije, projekte drugih fondacija koje provodi RA USK i ostala pitanja. U okviru ove suradnje redovno se organiziraju i održavaju sastanci sa predstavnicima privatnog sektora.

Kreirana su 4 programa za podršku MSP-u uključujući relevantne procedure, koje obezbjeđuju transparentnost procesa. Za manje od godinu dana, ovim programima su podržana 63 MSP-a. Kad se tome pridoda učešće u drugim projektima, rezultat je 119 novozaposlenih osoba u USK.



4.2.2.1. POTICANJE NOVOG ZAPOSŁJAVANJA

Trenutni ekonomski pokazatelji u USK govore o daljem padu broja zaposlenih, posebno u realnom sektoru. Stoga, RA USK zajedno sa ključnim akterima mora inicirati pronalaženje učinkovitih odgovora na trenutne složene i međusobno povezane procese društveno-ekonomskih aspekata zapošljavanja i jačanja MSP.

Temelj konkurentnosti poduzeća se nalazi u znanju i inovacijama. Međutim, značajan dio evidentirane nezaposlene radne snage je u savremenim okolnostima nekonkurentan. Zbog toga, RA USK specifično usmjerenim



programima i projektima djeluje na povećanje broja radnih mjesta u sklopu MSP-a poticanjem konkurentnosti, kroz poboljšanje klastera, poslovno povezivanje i druge međukompanijske veze, dok je sa druge strane značajna pažnja usmjerena na stručno osposobljavanje nezaposlene radne snage prema stvarnim tržišnim zahtjevima. Poticanje novog zapošljavanja putem neformalnog obrazovanja je specifično po tome što se sa jedne strane pruža podrška poslodavcima koji traže adekvatnu radnu snagu, dok se sa druge strane pruža podrška osobama koje se nalaze na evidenciji nezaposlenih.

4.2.2.2. PODRŠKA PODUZETNICIMA POČETNICIMA I PODIZANJE KONKURENTNOSTI MSP SEKTORA U USK



Da bi se ostvario poslovni uspjeh, posebno kod malih i mladih poduzeća, potrebno je da se ispuni niz predušlova. U većini zemalja MSP-i čine preko 90% od ukupnog broja poduzeća i predstavljaju snažan generator lokalnog i regionalnog ekonomskog razvoja. Međutim, ova poduzeća se suočavaju sa velikim rizicima u poslovanju, naročito u prvim godinama postojanja. Preko 90% MSP-a propadnu tokom prve tri godine poslovanja, što govori da im je potrebna sistemska podrška.

Cilj podrške poduzetnicima početnicima je povećati broj i održivost MSP-a, a posebno onih MSP-a koji su u vlasništvu mladih ljudi. Na ovaj način se direktno doprinosi razvoju poduzetničke kulture među mladim ljudima i povećava broj zaposlenih mladih ljudi, te podiže konkurentnost MSP sektora u USK. Programom podrške poduzetnicima početnicima je podržan 21 poslovni subjekt u USK i kreirano je 26 novih radnih mjesta u periodu kraćem od godinu dana. Ovakva sistemska podrška se po prvi put pruža MSP sektoru u USK, a poduzetnici imaju na raspolaganju programe i projekte u kojima su na sistematičan način definirani ciljevi, sredstva, način pristupanja sredstvima, te jasne procedure za provedbu, praćenje i evaluaciju utrošenih sredstava.

4.2.2.3. PODRŠKA PRISTUPU KAPITALU

Jedan od glavnih problema sa kojima se susreću MSP-i je ograničen pristup finansijskim sredstvima. Usljed povećanog rizika, banke obično zahtijevaju od ovih klijenata dodatne garancije ili im nude kraće rokove otplate, a uglavnom uz visoke kamatne stope. Prema mnogobrojnim studijama najznačajnija podrška razvoju MSP-a u početnim fazama treba da bude kreiranje zakonske regulative i poslovnog



ambijenta koji su naklonjeni razvoju poduzetništva, što podrazumijeva olakšan proces registracije poduzeća i dobijanja dozvola, uvjerenja i odobrenja, olakšan pristup finansijskim sredstvima, te pružanje usluga poslovnog savjetovanja i savjetovanja za razvoj kadrova. Shodno tome, RA USK je u suradnji sa Vladom USK i komercijalnom bankom započela proces uspostavljanja sistema izdavanja garancija za kreditiranje MSP-a kako bi se lakše mogli zadovoljiti uvjeti banke.

Programi podrške pristupa kapitalu pružaju finansijsku podršku MSP-u i doprinose povećanju nivoa investicijskog ulaganja. Cilj ovakve podrške je povećanje ulaganja sa namjerom pokretanja i održavanja postojeće proizvodnje, proširenja i/ili uvođenja novih usluga koje su deficitarne, veće iskorištavanje kapaciteta, održavanje postojećih radnih mjesta i/ili otvaranje novih radnih mjesta, prevladavanje negativnih posljedica ekonomske krize, poticanje novog zapošljavanja i povećanje izvoznih aktivnosti.

RA USK redovno informira MSP sektor u USK ne samo o aktuelnim i planiranim programima finansiranja privrede u BiH, već i o svim ostalim programima podrške MSP-u.

Zadatak RA USK je da u suradnji sa relevantnim akterima lokalnog i regionalnog razvoja kreira povoljnije poslovno okruženje i na taj način potakne razvoj MSP sektora u USK. Instrumenti podrške MSP-u u USK imaju fokus na olakšanom pristupu finansijskim sredstvima, povećanom broju novoosnovanih poduzeća i obrta, bržem zapošljavanju mladih ljudi i povećanju obima investicija u USK.

4.2.2.4. RAZVOJ POSLOVNE INFRASTRUKTURE

Najpotrebniji elementi podrške MSP sektoru su kreiranje institucionalne podrške za politike razvoja MSP-a, obezbjeđenje zakonske regulative koja je pogodna za razvoj MSP-a, finansijski instrumenti za pomoć MSP-u, poslovno savjetovanje i osnivanje mreže za start-up poduzeća. Pored toga, poslovna infrastruktura postaje nezaobilazna za stvaranje boljeg poslovnog okruženja i pružanje podrške MSP-u. Razvojem poslovne infrastrukture uklanjaju se barijere za razvoj MSP-a i stvara se povoljniji ambijent za razvoj poduzetništva.

Glavne aktivnosti RA USK u pogledu razvoja poslovne infrastrukture su razvoj nove i postojeće poslovne infrastrukture u postojećim poslovnim zonama u USK, razvoj novih i postojećih poslovnih inkubatora, biznis centara, tehnoloških centara, biznis parkova i ostalih poslovnih subjekata za podršku i servisiranje MSP-a.



5. ZAKLJUČAK

Za razliku od drugih regija u BiH, u USK nisu bili uspostavljeni kapaciteti regionalnog razvoja, što je ostavilo posljedice na privredni i regionalni razvoj ovog područja. Stoga je formiranjem RA USK iskazana odlučnost i poslan jasan signal svim akterima razvoja u regiji, a posebno prema EU. Suradnja sa EU-om je od posebnog značaja, ne samo zbog činjenice što je u okviru IPA instrumenta predviđena značajna financijska podrška koja može biti dostupna tek ako su lokalne zajednice spremne da istu prihvate i kvalitetno implementiraju, već i zbog činjenice da su razvijene zemlje Evrope, ali i naši zapadni susjedi, prepoznali ulogu i značaj razvojnih agencija u procesu upravljanja regionalnim razvojem, podizanju konkurentnosti lokalnih privreda, privlačenju investitora, razvoju poslovnog okruženja, kao i u svim drugim segmentima lokalnog i regionalnog ekonomskog razvoja. Osim implementacije projekata, značajan dio resursa RA USK je okupiran pripremom projekata u skladu sa pozivima EU i drugim izvorima financijskih sredstava.

Pored toga, RA USK u suradnji sa ostalim akterima regionalnog razvoja u USK vrši promociju USK, promociju EU vrijednosti, surađuje sa drugim razvojnim programima u BiH, te vrši ostale aktivnosti koje doprinose jačanju kapaciteta RA USK i prosperitetu USK. RA USK u suradnji sa kantonalnim i općinskim institucijama gradi apsorpcione kapacitete USK, čime će USK spremnije dočekati prilike za sufinansiranje razvojnih projekata koje dolaze prvenstveno iz EU fondova, ali i iz drugih fondova koji su dostupni u našoj zemlji. Sa ciljem jačanja konkurentnosti privatnog sektora, RA USK je uspostavila sistem podrške MSP sektoru i učestvuje u provođenju mjera podrške poduzetništvu. Važno je naglasiti da su kapaciteti RA USK stavljeni na raspolaganje strateškim investitorima u procesu njihovog ulaska i započinjanja poslovanja na području USK.

Do sada je RA USK već osigurala značajnu podršku EU-e u procesu razvoja vlastitih kapaciteta i pružanja pomoći u procesu ekonomskog razvoja u USK, što će se i dalje koristiti kao snažan argument kojim potvrđujemo da su naše institucije spremne za provođenje projekata prema EU standardima. RA USK je institucija koja odgovara potrebama regionalne razvojne agencije čiji su ciljevi i djelatnost zasnovani na uočenim potrebama USK na polju ekonomskog razvoja.

6. POPIS SKRAĆENICA

RA USK – Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona

USK – Unsko-sanski kanton

DEU – Delegacija Evropske unije

BiH – Bosna i Hercegovina

PCM – Project Cycle Management (Upravljanje projektnim ciklusom)

IPA – Instrument for Pre-Accession Assistance (Instrument pretprijetne pomoći)

EU – Evropska unija

MSP – malo i srednje poduzetništvo

JU – javna ustanova

KGF – kretino-garancijski fond

IT – informacijske tehnologije

7. KONTAKT

JU Razvojna agencija Unsko-sanskog kantona
Ul. Miroslava Krleže 2
77000 Bihać
Bosna i Hercegovina

Tel: ++387 37 224 048
Fax: ++387 37 221 784
e-mail: info@rausk.ba
web: www.rausk.ba



Projekt implementira
Razvojna agencija USK
Miroslava Krleže 2
Bihać 77000, BiH
Tel: +387 37 224 048
Fax: +387 37 221 784

Ova publikacija je urađena uz pomoć Evropske unije. Sadržaj publikacije je isključiva odgovornost Razvojne agencije Unsko-sanskog kantona i partnera i ni u kom slučaju ne predstavlja stanovišta Evropske unije.